

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főtér 42. szám. Lamprecht palota,
első emelet, az udvarban.

Egy csudálatos csuda.

Debreczen, jan. 21.

Hajdanában az égi kijelentések nem voltak olyan ritkák, — mint a mi napjainkban. Mózesnek a Horeb hegyén jelent meg az Ur — igaz, hogy csak négy szem között. Azt az égi jelet, hogy „In hoc signo vincis!” megint csak két szem látta. Furcsa dolog azonban, hogy míg hajdanában kiváló tehetséges emberek látták az ilyen égi jeleket — mostanában már csak hiszterikus asszonyok, meg jámbor rajongók vélik látni az e féle csudákat.

Nos hát báró Bánffy is csudát látott és lett a Saulusból Paulus.

Hogy is volt az az égi kijelentés?

Van egy közmondás, a melyik azt tartja, hogy a kinek az Ur-isten hivatal ad, eszet is ad hozzá. Ez a közmondás vezethette a szabadelvűpártot anno dacumal, mikor az erdélyi kis főispánt beprotégálták miniszterelnöknek. — Szó sincs róla, egy miniszternek nem az a legfőbb hivatása, hogy ékes szónoklatokba fullassa a törvényhozást, de még Makkay Zsigmond is kötelességének tartja, hogy a gondolatait legalább becsületes, ér-

telmes mondatokban tudja kifejezni. A minisztertől nem kívánunk kvalifikációt, de az általános tudományos műveltséggel már csak jó izlésből is birnia kell. — Báró Bánffy az ország osztatlan meggyőződése szerint, vagy tulságosan megelőzte, vagy tulságosan hátra maradt attól, a mit a mi korunk az általános tudományos műveltségnek tart. Mondom, feltehetjük volna, hogy látnoki szemekkel birt akkor, mikor Koppenhágát elhelyezte Koppenhágából. Ki tudja? Hátha még valamikor eltaszigálják csakugyan? De most kijelenti, hogy az is tévedés volt.

Akár túl finom, akár túl durva legyen is az átlaghoz képest az idegrendszere, még ez mindenik szinte provokálja, hogy az égi csuda neki jelentkezzék. Nem. Ez éppenséggel nem lehetetlen.

Koncedáljuk tehát, hogy a mikor őt a maga drasztikus rendszerével együtt leseparték a közélet szinpadáról, és mikor látta, hogy a kik eddig neki udvaroltak, milyen igazi lélekből tapsolnak Széll Kálmánnak, bár az minden alkalommal éreztette, hogy a Jog, Törvény és Igazság jelszava egyenesen a régi rend antithesise: nos hát megengedjük, hogy a Bimbó-utcai re-

mete, mikor elborította a vér a szemét, a vértestecskék valami titokzatos elrendezkedése folytán a reczeshártyáján valami emberfeletti égi jelt vélt érzékelni és megtért.

A Bimbó-utcai remete elkezdett tanulni — a mit ifju korában elmulasztott. Talán az Abc-n kezdte, talán másutt. Tény, hogy azóta megtanult írni is, beszélni is, sőt a beszéd és értelem-gyakorlatok nagy dicsőségére már a gondolatait érthető formában is elő tudja adni.

Látnia kellett valami csudát. Mert csakis valami emberfeletti erő képes arra, hogy egy politikus azzal a jelszóval menjen pártot gyűjteni, hogy belátta, miszerint ő akkor, mikor a maga gondolatait módjában volt a haza javára megvalósítani: tévedett. A mit alkotott, mind hibás. Nem az az igazi, hanem annak az ellenkezője. Egy ilyen abszurd jelszó mellé — amely a benne vetett hitet már csak azért is kell, hogy megingassa, mert nem lehet tudni, nem fog-e megint látni egy anticstudát? — bátorságot csak valami emberfeletti erő adhat.

Tehát elismerem, hiszem és vallom, hogy báró Bánffy Dezső tényleg csudát látott.

Csak az a csudálatos ebben a csudában, hogy ugyanakkor, ugyan-

A gyámoltalan.

Irta: Nagy Endre.

— Önök ugy-e, csodálkoznak, hogy ilyen hallgatag vagyok. Hja, csak hogy az irásaim odahaza, a négy fal között készülnek és ha képzeletem be is népesíti a levegőt kódalakkal, azok mind odaadó, alázatos, engedelmes hiveim, mert nekem köszönhetik létezésüket. De itt... de itt! Ha önök közül valamelyikkel egyedül lehetnék, na szeliden megsimogatná a hajamat, vagy rám nézne gyöngéd szeretettel — semmi rosszra se tessék gondolni, — oh, akkor érzem, hogy bátor volnék és szabadon nyílnék meg a szívem. Vagy adjanak két pohár konyakot, ezt megiszom és meglássák, hogy milyen más ember leszek!

Pedig undorodom a szeszes italtól, félekken hunyom le a szemem, a mig lehörpintem és érzem, hogy gyilkolva szalad végig bennem a tüzes ital. Egy satnya, félénk, gyámoltalan gyermeket gyilkol meg, a ki ott él bennem mindenkor és kétségbeesve szorongatja torkomat, ha szólásra nyitom a számát. Nem tudok szabadulni tőle. Vállaim megszálesedtek, karom megéledződt, arcvonásaim férfias erélylyel keményedtek meg, — de hiába, szívemben mindig annak a gyöngé, üldözött, ijedős gyermeknek a képét érzem.

Igy! A szesz elaltatta őt, most nem ellenőriz többé ijedt kerek szemével, tehát beszélhetek bátran.

Ugy mondják, hogy nagyon szép gyerek voltam. El is hiszem, ha megnézem fakult fényképemet. Nagy, fekete szemem volt és aranyászke hajam. De hát akkor én azt nem tudhattam. A dadám valahányszor kezére vett, mindig babonásan kiköpött háromszor:

— Tfü, tfü, tfü! Csak meg ne babonázzon senki!

Egyetlen fiu voltam, de hát a szüleim joggal féltek, hogy elkényeztetődöm. Óvakodtak is minden becézgetéstől. Valahányszor rájuk néztem, az arcuk mindig mogorva, haragos volt:

— Fúj, be csunya vagy!

Ha mondtam valamit, összemosolyogtak, de hirtelen rám mordultak:

— Hogy locsoghatsz ilyen számárságot!

Néma álmaimból valami motoszkálás riasztott föl. Mintha valaki az arcomat csókolgatta volna és a paplanomat igazgatta volna. De a következő pillanatban már anyám haragosan mondta:

— Miért nem takaródzol be rendesen? Ügyetlen!

Most már látom, bármely pillanatra gondolok is vissza, hogy csupa szeretet vett körül, óvott, halmozott el gyöngéd figyelemmel. De akkor úgy láttam, hogy mindenki rossz szemmel néz reám, mindenkinek terhére vagyok és hogy én vagyok a világ legárvább teremtése. Minden, minden kívánságom teljesült, de szüleim mindig olyan formába tudták azt öltöztetni, hogy keserves

parancsként fogadtam azt, a mire magam is vágytam.

Ha társaság volt nálunk, a mint beléptem, rögtön elhallgatott a beszélgetés és édesanyám rám kiáltott:

— Hol piszkoltad be megint a ruhádat? Nincs több ilyen haszontalan kölyök a világon!...

Oh, mindez csupa szeretet volt, de tehet-e arról a gyermek, hogy nem érti meg? Én nem értettem meg és félénk, gyámoltalan, gyanakvó ifju lett belőlem. Akárkivel beszélgettem is, mindig éber gyanu kémlelődött bennem, hogy nem vagyok-e terhére, nem szeretne-e szabadulni tőlem. A tükörbe nézni se mertem. Minek? Gyűlöltem azt a csuf arcot, a mely onnan gunyosan, megsemmisítő tekintettel nézett vissza rám. És ha néha megfedkezve magamról, megnyílt a szó zsillipje, szívemben hirtelen megcsendültek édesanyám szavai:

— Micsoda ostobaságokat locsogsz össze? Nem szégyenled?

Asszonyra, leányra gondolni sem mertem. Menekültem, ha néha közelükbe kerültem és titkosan, irigykedve néztem pajtásaimat, a kik biztos mosolylyal udvarolgattak körülöttem. Pedig nekem is voltak ábrándjaim, voltam hódító királyfi én is az álmok birodalmában és volt nekem is szépséges, szerelmes királykisasszonyom. Én, a pelyhes-állu hadnagy, méltó hitelt építgettem a fellegvárat, azután jött a vézna kis gyerek

azt a csudát látta gróf Degenfeld József és a debreczeni hét görög böles.

Erről a generális csudáról érdeemes lesz még beszélni.

POLITIKA.

Tapasztalás tegnap folyt le a képviselőválasztás. Makfalvyra 1209-en, Pékre 318-an szavaztak. E szerint Makfalvy lett a kerület képviselője.

Felfüggesztett mentelmi jog. A főrendiház mentelmi-bizottsága tegnap ülést tartott. Vásárhelyi Béla főrendiházi tagot bapanaszolták rágalmozás miatt s a makói járásbíró megkereste a főrendiházat Vásárhelyi Béla mentelmi jogának felfüggesztése iránt. A bizottságban Latinovics János referálta az ügyet s az volt a megállapodás, hogy a plenumnak ajánlani fogják Vásárhelyi Béla mentelmi jogának a felfüggesztését.

Osztrák delegáció. Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága tegnap a megszállott tartományok hitelét tárgyalta. Az előadói jelentés előterjesztése után Burián közös pénzügyminiszter mindenképp elvonta a közönséges szavakkal emlékeztetett meg előadójától, Kállay Béniról, mire Bosznia és Hercegovina gazdasági fejlődését ismertette. Előadta, hogy négy millió korona hitelre lesz szükség, a melyet a közvetett adók jövedelméből vél fedezhetni. Beszéde további folyamán a közös pénzügyminiszter hangsúlyozta, hogy a megszállott tartományok adórendszerét gyökeres reformnak kell alávetni.

Beszéde további folyamán a közös pénzügyminiszter hosszabb expozét terjeszt elő, melyhez Tollinger, Koltulinski gróf, dr. Sylveszter és Kramarz hozzászólnak, mire újból Burián közös pénzügyminiszter szól és kijelenti, hogy követni fogja elődje sikertől koronázott, bevált közigazgatási politikáját. Foglalkozik a vasuti kérdéssel, mely a tanulmányozás stádiumából az idén került ki és a megvalósítás felé halad. A felekeztek kérdésére vonatkozólag kijelenti, hogy nincs kifogása a Boszniában élő felekezetek egyike vagy másikának adandó autonómia ellen és hogy e kérdéssel a gör.

keletiek tekintetében már sokat foglalkoztak. Végül szóra tesz a miniszter több ipari kérdést és hajlandónak mondja magát felelni a hozzá intézett kérdésekre.

KÜLFÖLD.

A helyzet Macedóniában. Napról-napra kevesebb politikus bizik abban, hogy a Balkánnak a két nagyhatalom által megkísérelt pacifikálása a tervbe vett módon sikerülni fog s mind hangosabb az az aggodalom, hogy a macedon viszonyok előbb-utóbb olyan bonyodalommá fajulnak, a melynek árát mi fogjuk megfizetni. Már most is adózunk a felkelőknek, a mennyiben a forrongás kitörése óta kereskedelmi összeköttetéseink nagyon meglazultak s kivitelünk a Balkán-államokba jelentékenyen csökkent. Az osztrákok ezeket a bajokat nem hajlandók tétlenül tűrni s ha már külpolitikánkat meg nem változtathatják, legalább társadalmi téren indítanak olyan akciókat, a melylyel a politika révén keletkezett veszteségeket ellensúlyozhatják. S e tekintetben az osztrák főrangúak járnak elől, a kik csak a napokban alapították meg az osztrák „Orientverein“-t, a mely a napokban már megkezdte működését. Ez az egyesület gyűléseket, kiállításokat, tömeges kirándulásokat fog rendezni a Balkán-államokba s a sajtó útján erős agitációt fog kifejteni, hogy úgy a Balkán-népekben, mint az osztrákokban meggyökeresedett előítéleteket eloszlassa s adatgyűjtéssel politikánknak rokonoszevesebb és hasznosabb irányba való terelését fogja szorgalmazni. Az akció élén gróf Salm Erik áll.

Képviselőválasztási reform.

— január 21.

A választási reform dolgában tegnapi hivatás össze anketet. Nem fölösleges tehát ezzel a kérdéssel foglalkozni.

Hogy mily fontos és döntő lépés a választási törvények reformjának a kikötése, annak bizonyítá-

sára csak néhány adatot említek fel:

Erdélyben 12 városnak van 75 ezer lakosa, 5130 képviselőválasztója és 13 országgyűlési képviselője, vagyis minden 5779 lakosra esik 1 képviselő, a kit összesen átlag 394 választó jogosult választ.

Ellenben 12 magyar városnak van 16 képviselője, 555,000 lakosa és ezek közül 39,200 a képviselőválasztó, mihez képest itt csak minden 34,680 lakosra és minden 2450 választóra esik egy-egy országgyűlési képviselő.

Ha tehát a 12 erdélyi város is csak minden 34,680 lakos és minden 2450 választó után választana egy-egy képviselőt akkor lenne nekik összesen két képviselőjük. Ha ellenben a 12 magyar város is úgy választana képviselőt, mint az erdélyi városok, vagyis minden 5770 lakos, minden 394 választó után egy-egy képviselőt, akkor ennek a 12 magyar városnak 16 helyett lenne 99 országgyűlési képviselője, vagyis 83-al több.

Még nagyobb aránytalanságot tapasztalunk, hogy ha a felsővidéki vármegyék és alvidéki vármegyék választási viszonyait hasonlítjuk össze.

19 felvidéki vármegye lakosságát veszem számításba — ez a 19 vármegye lakosságának száma kerek 3.650,000 lélek, ellenben felveszek 17 alvidéki magyar megyét — egyenként nem sorolom fel, — ennek a 17 magyar megyének hat millió lakosa van. A 3650 ezer felvidéki lakosra esik 89 országgyűlési képviselő, ellenben a millió alföldi magyarra csak 90. Míg tehát a szegényebb, műveletlenebb és kevésbé magyar felvidéken minden 41 ezer lakos után van egy képviselő: ezzel szemben az alföldön csak 66,600 lakosra esik egy képviselő.

Ha a 19 felvidéki megyében

panaszos, gunyos mosolyával és egyetlen lehellettel szétfujta.

Szerettem egy leányt. Persze, szegény, egyszerű leány volt, — gépiró kisasszony. Talán csak azért szerettem, mert olyan gyámoltalan, olyan elhagyott volt, mint magam.

Eltökélt szándékom volt, hogy feleségül veszem. De aztán fölébredt bennem a gyanakvás: vajjon szeret-e? Sehogy se tudtam kifürkészni. Néha megörült, ha meglátott, néha pedig elszomorodott és kedvetlenül, némán fordította el fejét. Néha vigan, boldogan váltam el tőle és esküdni mertem volna rá, hogy szeret; néha pedig lehangeltem, elkeseredve mentem el és szilárdul megfogadtam, hogy soha sem megyek többé hozzá.

Akárhányszor elhatároztam, hogy nyíltan, egyenesen bevallom neki a szerelmemet és nyílt, egyenes vallomásra kényszerítem őt is. De soha se tudtam alkalmat találni rá. Vagy talán féltem mindent egyetlen pillanattal kockáztatni. Mindig biztatam magam:

— Majd holnap!

Végre is ravasz cselhez folyamodtam.

Azt fogom mondani neki, hogy külföldre utazom. A bucsuzásnál majd elárulja magát.

Dobogó szívvel nyitottam be hozzá. Alig birtam elnyomni szívem dobogását, hogy száraz, közömbös hangon mondhattam neki:

— Mariska, bucsuzni jöttem!

Ő felkapta hirtelen a fejét a kézimunkáról és hevesen kérdezte:

— Elutazik?

— Igen. Holnap elutazom.

— És messze?

— Nagyon messze. Külföldre utazom és talán több esztendeig ott maradok.

Hallgatott néhány pillanatig, aztán hidegen mondta:

— Ugy, tehát elutazik? Természetes. Nagyon jól teszi.

Szemrehányóan mondtam:

— Ugy találja, hogy jól teszem?

— Természetes. Külföldön sokkal jobban érezheti magát. Aztán látni, tapasztalni, tanulni fog... Szerencsés utat!

A szívemet előntötte a keserűség. Így, ilyen közömbösen ereszt el, egyetlen szóval sem tartóztat! És én még azt merészelttem hinni, hogy szeret! Még ábrándozni mertem, hogy ő lesz az élettársam! Oh, én bolond, én javithatatlan optimista!

Másnap elutaztam.

Egy hét múlva levelet kaptam barátomtól. Azt írta, hogy Mariska meghalt. Szíven lőtte magát és egy napi küzködés után meghalt.

„Képzeld, barátom, a szerencsétlen kicsike szerelmes volt. Beszéltem vele a kórházban de a viláért sem akarta elárulni, hogy ki a szerelme. A kicsike sirva panaszkolt el, hogy mennyire hitt a szerelmében, biztosra vette, hogy a felesége lesz, a míg meg nem győződött róla, hogy az ipse csak bolondította...“

Oh, ha kikaphatnám a sírból, ha életet lehelhetnék belé! Tudom, hogy legelőbb is azt kérdezném tőle, hogy:

— Mondja, Mariska, engem szerete-e, vagy más valakit?

Mert, higgyék el, hölgyeim, a külső körülmények is ugyan azt bizonyítják, hogy én miattam halt meg, de ha erre gondolok, nyomban elém bukkan az a vézna gyerek, alattomos, gyanakvó tekintetével és ilyenkor... ilyenkor még most se tudok hinni!

is csak minden 66,600 lakos küldene egy képviselőt, akkor a 19 felvidéki vármegyének 89 képviselő helyett csak 55 képviselője lenne, vagyis 34-el kevesebb.

Ha pedig az említett 17 magyar vármegye is minden 41 ezer lakos után választana 1—1 képviselőt, akkor lenne nekik 90 helyett 146 képviselőjük, vagyis 56-tal több.

A felsorolt városi és megyei többleti arányt számítva, a nyelvben is magyar alvidéki lakosságra összesen 127 képviselővel esnék több, mint a mennyit most választani jogosult, a mi egyfelől bizonyítja azt, hogy a választókerületek a magyarság rovására vannak megalakítva, kikerekítve; — másfelől pedig azt, hogy a színmagyarság minden hazafias küzdelme a nemzet megromlására irányzott javaslatok ellen csaknem kétszer akkora lélekszámot jelent a mérlegben, mint a mennyivel a kormány szekerét taszítók és a néppárt vontató kötelén vonszolt felvidék bír.

... Jó lesz, ha ezek az adatok az ankétező urak figyelmét el nem kerülnek.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A hittanszaki önképző társulat az alábbi felhívást bocsátotta ki: Békesség az Olvasónak! Isten dicsőségére, a kálvinista öntudat és az egymás iránt való igaz szeretet erősítésére, a debreczeni ref. kollegium Hittanszaki Önképző Társulata elhatározta, hogy 1904. január 24-től kezdve a csapókerületi és homokkerti imaházakban vasárnap délutánonként egyháztársadalmi összejöveteleket rendez. Hívunk azért szeretettel benneteket, hiszen az imádság megnöveli örömeinket és megkönnyíti bánatunkat; az imádság felemeli az elesőt, megerősíti az erőtelent s letörli keservesen hulló könyveit az özvegyeknek és árváknak, mert megiratott (Jak. V. 13.): „Szenved-e valaki ti közöttetek? — Imádkozzék.” Hívunk szeretettel mindnyájatokat, hogy ti lássátok a mi ifjúi szívünknek szent lelkesedését s hogy mi is lássuk a ti nemes együttérzéseket, hogy irtogassuk a bűnt és a vétket, a babonát, a képmutatást, a hazugságot, az alattomoságot és ezek ellenében ápoljuk a keresztyéni erényeket, az őszinteséget, a becsületességet, a nyíltságot, felvilágosodottságot és mindenek felett a szeretetet, mert jól mondja azt a nagy apostol Pál (I. Kor. XIII. 1.): „Ha az emberek vagy az angyalok nyelvén szólnék is, szeretet pedig nincs en bennem, olyaná lettem, mint a zengő ércz és a pengő czimbalom”. Testvéreink! mikor látjuk a pirkadást, ébredjünk fel mi is és dolgozzunk a mig nappal vagyunk, legyünk egyek s erősek a hitben, reménységben és szeretetben, ne felejtsük soha üdvözítőnk figyelmeztetését (Máté XXVI. 41.): „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek.” Debreczen, 1904. jan. 19. A Hittanszaki Önképző Társulat.

A szép Vera.

— Saját tudósítónktól. —

A falu legszebb leánya volt Magyar-szentmihályon Varga Veronika, nem csoda tehát, hogy a falu legényei törték magukat utána s boldog volt közülök az, aki táncban egyet-kettőt fordulhatott a szép, de büszke Verával.

Sok irigye is volt mindezekért társnői közt, kik mindenáron igyekeztek is Verától a fiatalságot elterelni, de mindhiába, a szépséges Vera elbűvölte a legényeket s ezek hű tisztelői maradtak s így Vera csak megmaradt a falu irigyelt szépségének. És az is maradt volna, ha a sors könyvében más nincs megírva számára.

Ma bizony a szép, karcsu, büszke Vera tüzes szeme már senkit el nem bűvöl, szája nem mosolyog, gyöngyorfogai nem ragyognak, szíve nem érez, mert már megszűnt dobogni.

Most a szép Vera halva fekszik szülei házában kiterítve. Mindenki megdöbben a faluban Vera váratlan halálán, mert senkinek sem volt sejtelve arról, hogy Vera beteg, hiszen még vizkeresztkor is táncolt.

Betegségéről eddig senki se hallott semmit. Vera halála után azonban suttogni kezdtek a vénasszonyok, hogy Vera karcsúsága nem volt természetes, hogy Vera mindig titkolódzott s hogy Vera titkától akart szabadulni s azért halt meg.

A pletykák a hatóság fülébe is eljutottak, a község az esetet a nagybecskerei kir. ügyészségnek is bejelentette, melynek intézkedésére Benedek Jenő törvényszéki vizsgálóbíró Fialowski Béla törvényszéki orvosossal megjelent a helyszínen s a vizsgálat megállapította, hogy bizony a szép és büszke Vera hajlott a barna legény szavára s ballépése következményei elől akart kibujni, de halállal lakott.

A halhatatlanság.

(Saját tudósítónktól.)

Egy vidéki városból írják a következő mulatságos esetet:

Évekkel ezelőtt a város egyik gazdag polgára, a ki életében jelentékeny vagyont gyűjtött, arra gondolt, hogy a halhatatlanságért is kellene valamit tennie, Hosszas töprengés után végre elhatározta, hogy harmincezer forintot ad egy kórház javára azzal a feltétellel, hogy a város az ő nevééről nevezze el. A városi tanács összeült, lelkesedéssel elfogadta az ajánlatot, azután bizottságot, ez meg albizottságot küldött ki. Az albizottság kijelölte a kórház helyét s nagy ünnepséggel letették a kórház alapkövét. A derék polgár sirt a meghatottságtól — utban volt a halhatatlanság felé.

A kórház épült, de még a fala nem készült el s az építő-bizottság pénze elfogyott. Az építő-bizottság újra albizottságot választott, amely tisztelettel követséget küldött a nagylelkű adakozóhoz s kifejtette előtte, hogy a pénz nem volt elég. Az alapító kissé drágának vélte már a halhatatlanságát, de mégis adott újabb harmincezer forintot. Ezzel a pénzzel a kórház szerencsésen fölépült, de még kertre is volt szükség, erre pedig még tízezer forint kellett. Ezt is megkapta az albizottság, de csak akkor derült ki, hogy a kórház berendezésére is kell pénz.

Persze újra az alapítóhoz fordultak, de ez már akkor nem akart pénzt adni. Az

albizottság jelentést tett az építő-bizottságnak, az építő-bizottság a tanács által küldött bizottságnak, ez a bizottság pedig a tanácsnak, a mely ismét a közgyűlés elé terjesztette az ügyet. Természetes, hogy a közgyűlésen méltó fölháborodással tárgyalták az adakozó fősvénységét, de mégis elhatározták, hogy folytatják vele a tárgyalást s e célra ismét bizottságot küldtek ki.

Igy mult az idő s időközben a kórház alapítója meghalt, örökösei pedig hallani sem akartak újabb áldozatról. A mikor a bizottság erről jelentést tett, leirhatatlanul viharos jelenetek folytak le a közgyűlésen, de végre is arra kellett gondolni, hogy mi történjék a félig kész épülettel. Iskolának nem volt alkalmas, mert messze épült a város középpontjától. Hosszas tanakodás után megállapodtak abban, hogy az épületből — fogházat csinálnak. A nagylelkű alapító emlékéért tehát most egy nevére elnevezett fogház fogja az utódok előtt megőrizni.

SZINHAZ.

Műsor:

Csütörtök: Aranyvirág. (B. bérlet).

Péntek: Közönyt-közönnnyel. (C. bérlet).

Szombat: A velencei kalmár. (A. bérlet).

Vasárnap: d. u. Bajusz, este: Menyecskek. (Bérletszűnet).

Az aranyvirág cz. operett tegnap este is telt ház előtt került színre. A kedves zenéjű operett harmadik előadására az összes jegyek elkelték már az esti pénztárnyitásra. A közönség zajosán tapsolt az összes szereplőknek, de különösen Felhő Rózsának. A darabot ma megismétlik.

Közönyt közönnnyel. Ez a klasszikus, bájos vígjáték kerül színre holnap. Tekintettel, hogy az idén ez az első klasszikus vígjátéki est, bizonyára nagy érdeklődés mellett fog lefolyni az előadás. A darab két főszerepét Halnel Aranka és Pataki Béla játsszák.

Velencei kalmár. Kiemelkedik az idei szezon műsorából a szombat esti előadás, a mikor Shakespeare hallhatatlan szelme fog hozzánk szólni a Velencei kalmárban. A czimszerepét Sebestyén Géza játssza, a kinek valóban művészi alakítását már tavalyról ösmerjük. Mint értesülünk, a tanuló ifjuság tömegesen fog részt venni a klasszikus előadáson.

Otthon. Sudermann hatalmas alkotása, az „Otthon” lesz a jövő hét legérdekesebb reprize. A nagybecsű jellemjáték vezető szerepét Jeszenszky Cs. Irén asszony játssza, akinek Magda a legjobb szerepe. Az ő Magdolnáját Pécs és Pozsony színházjáró közönsége sokszor és lelkesen tapsolta meg. Konstatáljuk különben, hogy hónapok óta ez az egyetlen Jeszenszkynek kiosztott szerep, mely az ő egyéniségéhez és kiváló művészetéhez hozzáillik.

NAPI HIREK.

— **Debreczen polgárságának vagyona.** A városi levéltár szorgalmas és fáradhatatlan segédlevéltárosa, Zoltai Lajos, ki évek óta vasszorgalommal kutat Debreczen multja után, nemrég értékes és igen tanulságos cikksorozatot irt Debreczen polgárságának vagyoni viszonyairól a „Közgazdasági Szemlé”-ben. Az értékes tanulmányt az országos magyar gazdaszövetség füzet alakjában ki akarja adni, de ezt, tekintettel az előállítás költségeire, úgy teheti meg, ha a város bizonyos számú példányok átvételét biztosítja. A tanulmány szerzője, Zoltai Lajos, most azzal a kéréssel fordult a tanácshoz, hogy meghatározott számú példányokat vegyen meg, hogy ez által az előállítás költségeit elősegítse. A tanács a 60 filléres füzetekből 300 példányt rendelt meg. — A példányokat a bizottsági tagoknak eladja. A tanács bizik abban, hogy a debreczeni polgárság minden tagja megszerzi e fontos és nagyérdéki, leginkább őt érdeklő tanulságos művet.

— **Kivándorlások a megyéből.** Csak tegnap emlékeztünk meg arról, hogy csodák-csodája, nem csak az elszegényedett Felvidékről vándorolnak ki hazánkból, de már Hajdúvármegyéből is. A mai napon a főszolgabíró utján ismét két hajdumegyei lakos kért utlevelet Amerikába és pedig két testvér: Weisz Jenő és Weisz Szeréna vámospécsi lakosok.

— **Körözött nagy ur.** Ugyancsak nagy urat köröznek Magyarországon. Tegnap jött meg a köröző levél Hajdumegyéhez és Debreczen város hatóságához is. A kit keresnek pedig nem más, mint gróf Gersdorf György es. és kir. kamarás, nyugalmazott százados, királyi tanácsos. Eltűnt Gráczból igen gyanus körülmények közt. S most keresik mindenfelé.

— **Értekezlet a konzumvásár létesítése ügyében.** Király Gyula tanácsnok a sertés konzumvásártér létesítése ügyében vasárnap délelőttre értekezletet hívott egybe. Az értekezletet — közbejött akadályok miatt — vasárnap d. u. 3 órakor tartják meg a városháza nagytanácstermében. Az érdeklődés az értekezlet iránt igen nagy és azon részt vesz Domahidy Elemér főispán is.

— **Hivatalos lap a városnál.** A lapalapítási szöveg ráragadt egyesekre a városnál. Míg a megye, dacára a miniszter sürgetésének, egyáltalán nem tartja szükségesnek a hivatalos lap alapítását, addig egyik városi tisztviselőt nem hagyja nyugodni az a gondolat, hogy hivatalos lapot kellene alapítani. A tanács is szeretne volna, legalább „elvbén” mellette volt, de hát pénzt nem talált hozzá, hanem kiadta az ügyet véleményezés végett a főszámvevőnek Roncsik Lajosnak. Hát, hogy mi a véleménye a főszámvevőnek ebben a tárgyban, nem tudjuk, de ajánljuk neki, hogy valami jóra valóbb dolgokon törje a fejét, ha már erre van kárhozható, valami olyas dolgon,

a miből nem kára, de haszna legyen a városnak. Nálunk hivatalos lapra nincs szükség, miután a napi lapok úgy is mindent sokkal előbb közölnének, mint az öreg troli: Városi lap.

— **A szoboszlói tüzkárosultak közszönete.** Még élénk emlékezetében van a közönségnek, hogy a nyáron H.-Szoboszló egy ötévesében leégett. A tüzkárosultak felszámolására megindult a gyűlés. Lapunk is gyűjtött a szegény tüzkárosultak számára. Most azután Fekete Sándor, H.-Szoboszló polgármestere a tüzkárosultak nevében közszönetet szavazott Rásó Gyula alispánnak s ezután mindazoknak, a kik a tüzkárosultak javára adakoztak.

— **Két anarkista körözése.** Két veszedelmes orosz anarkista Svájcban rajta vették az izgatáson. Mielőtt azonban a rendőrség megcsíphette volna őket, megugrottak. Most Tisza István belügyminiszter Domahidy Elemér főispán utján felhívja a közönség és hatóság figyelmét arra, hogy miután nem lehetetlen, hogy az anarkisták Magyarországra jöjjenek, kísérik figyelemmel, nem kerültek-e Hajdumegyébe. A rendőrhatalóságok megkapták a két anarkista személyleírását is.

— **Pótszékek a színházban.** A tanács egyik mult ülésén kimondotta, hogy tűzbiztonsági szempontból a pótszékek beállítását nem engedélyezi. A rendőrség a tanácsi intézkedés végrehajtásáról ma tett jelentést, egyidejűleg azt mondja, hogy a páholyok alatt elhelyezett pótszékek nem veszélyesek tűzbiztonsági szempontból és kéri, engedtessek meg azoknak visszahelyezése. A tanács a színházi tűzvizsgáló bizottságot hívta fel, mondjon véleményt, megengedhető-e az, hogy a páholyok alatt pótszékeket helyezzenek el.

— **Helyettesítések a rendőrségen.** A rendőrségi ügyosztályok ma a következő főispáni átiratot kapták:

Debreczen sz. kir. város polgármesterének jelentése szerint Boczkó Sámuel elhunytá folytán a rendőrfőkapitányi állás üresedésbe jött.

Ezen körülmény folytán a rendőrfőkapitányi teendők ellátásával Végh Gyula rendőrfőkapitányt bízom meg. A bűnügyi osztály főnöki teendőinek elintézésére pedig a rendőrfőkapitányi állás végleges betöltéséig Jeney Miklós kapitányt helyettesítem s felhívom, hogy a bűnügyi osztály átvétele végett a város polgármesterénél haladéktalanul jelentkezzen. Domahidy Elemér, főispán.

— **A város kaszáló vásárlása.** Jeleztük, hogy Lukács Géza debreczeni lakos a Beisógoton a város kaszálója mellett elterülő 50 holdnyi kaszálóját, holdanként 240 koronával megvételre felajánlotta a városnak. A város a kaszálót megbecsülte az erdőmesterrel és az javasolja a megvételét. A tanács kimondotta, hogy a kaszálót holdanként 200 koronájával megveszi. A kaszáló árát a földi alaptól fedezik.

— **Jegyzőválasztás Tégláson.** Téglás község a megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetett. A választás e hó 29-én lesz.

— **Esküvő.** Vedródi (Wertheimer) Gizi, debreceni leány, ki mint kedvelt naiva legutóbb a szabadkai szintársulat tagja volt, visszavonul a szinpadtól. A kedves színésznő férjhez megy, e hó 23-án vezetni oltárhoz Szabadkán Fajth István besztercebányai főgymnasiunai tanár.

— **Egy városi bizottsági tag az erkölcsösség érdekében.** Érdekes és némiképp pikáns ügy került elő a ma délelőtti tanácsülésen a tanács asztalára. Egyik agilis városi bizottsági tag elpanaszolja a tanácsnak, mennyire elterjedt városunkban az erkölcstelenség és ezzel kapcsolatosan a prostitució. Rá is mutat arra, mi oka annak, hogy az erkölcstelenség annyira elterjedt és felhívja a tanácsot, a szervezeti szabályzat módosításakor gondoskodjék arról, hogy az erkölcstelenség korlátozása érdekében alkosson szigorú szabályrendeletet, a melyben az is ki legyen mondva, hogy a kávéházi pénztárosnőket is, mint az egyik-másik városban már meg is van, helyezték rendőri és orvosi felügyelet alá. A kényes és pikáns ügy ilyenén való megoldása, a tanács szerint, nehézségekbe ütközik. A városnak e téren vannak szabályrendeletei és a tanács ezeket az erkölcstelenség elterjedése ellen elegendőnek tartja és felhívja a rendőrséget, hogy a szabályrendeleteket a legszigorúbban tartsa be és a bizottsági tag beadványában foglalt sérelmeket tegye vizsgálat tárgyává. A tanács eljárása helyes, mert a személyes szabadság megsértése nélkül aligha lehetne kivinni azt, a mit a bizottsági tag a kávéházi pénztárosnőkkel óhajt.

— **Öngyilkos Vilmos huszár.** A nagyváradi Ferencz József lovassági kasszárnyának szomorú szencziója volt vasárnap. Egy derék Vilmos huszár öngyilkossága keltett nagy riadalmat. Tordai Ferencz czeglédi születésű közhuszár, a ki második esztendejét szolgálta a debreczeni hetes huszárok regimentjében, vasárnap délelőtt, mikor az ebédetől keltek föl a legények, kiballagott a folyosóra s szolgálati karabélyából golyót lőtt a mellébe. A fiu az ebédnél feltűnően jókedvű volt s mikor a fegyverét lekasztotta, tréfálkozva fordult a társaihoz:

— Megyek galambot löni.

A következő perczben már a nagy dörrénésre futottak össze a huszárok s ott találták Tordai Ferenczet vérében fetrengve a folyosó aszfaltján. A golyó szive fölött furódott a mellébe. A csapatkórházban, a hova súlyos sebével szállították, most a halállal vívódik Tordai Ferencz huszár. Az öngyilkosságról értesítették a vitéz szüleit, a kik Czegléden jó módban élő emberek.

— **A főiskolai nyilvános olvasóterem butorzatának költsége.** A főiskola gazdasági bizottsága azzal a kéréssel fordult a városhoz, hogy a főiskola nyilvános könyvtárának újabb butorzzattal való felszerelésének fele költségét fedezze. A tanács a kérelmet nem teljesíti, mert a főiskola nyilvános könyvtára a várostól rendes, megállapított évi segélyt kap.

— **Alkoholelles felolvasás.** Vasárnap délután 4 órakor érdekes felolvasás lesz a debreczeni városháza nagytermében, a melyet a szabad licium, a Csokonai-kör és katolikus irodalmi-kör támogatása mellett dr. Burger Péter és a budapesti tudományos egyetem két orvosprofesszora rendeznek. Felolvasásokat fognak itt hallani az iszákosság elleni védekezésről, mely után megalakítják az alkoholelles páholyt, melynek tagjai lehetnek mindazok, a kik tartózkodni fognak a mértéktelen szeszivástól.

— **Öngyilkos asszony.** Horváth Jánosné Bakos Róza, a ki a Rickl Géza kishegyési tanyáján lakott s boldog családi életet élt a férjével, hónapokkal ezelőtt súlyos gyomorbetegségre esett. Miután pedig — dacára az orvosi kezelésnek — belátta, hogy baja gyógyíthatatlan, tegnapi virradóra éles késsel elmetsette ütőereit. Mire tettét észrevették, elvérzett, meghalt. Holttestét be szállították a debreczeni közpórházba.

— **Rendőri hírek.** Az utóbbi időben nagyon elszaporodott a kétes női egzisztenciák száma Debreczenben. A rendőrség egy csomó olyan nőt tartóztatott le tegnap is, a kik erkölestelen életmódjuk miatt már többször ki voltak tiltva Debreczenből. Ezek közt van Nagy Eszter, Szabó Zsófi és Kiss Mari, a kiket eltolonozoltak. — Az éjszaka is sok részeg emberrel volt baja a rendőrségnek. A színi előadás alatt nagy botrányt csinált egy részeg a színházi csarnokban is: Kiss István napszámos, a ki olyan részeg volt, hogy ki sem lehetett hallgatni.

— **A városi kertészet jövedelme.** A városi kertészet jövedelme a múlt évben a városnak 274 koronát jövedelmezett.

— **Apá és vő.** Lukács József 50 éves egykori lakos régóta feszült viszonyban él vejevel Szabó Jánossal. A folyton megmegújuló háboruskodásnak tegnap az lett a vége, hogy Szabó apját orvul megtámadta s egy éles fejszével összevagdalta a fején és két karján. Súlyos sérüléseivel be szállították a debreczeni közpórházba, Szabó ellen pedig gyilkossági kísérlet miatt megindították az eljárást.

— **Vörhenyjárvány Mikepércsen.** Hála a gondviselésnek, Hajdúvármegyében az utóbbi időben a közegészségügyi viszonyok elég kedvezők voltak. — Most azonban újabb járványról adnak hírt. Mint értesülünk ugyanis hivatalos uton, Mikepércsen a vörheny járvány-szerűleg lépett fel.

— **A Zion társasvacsorája.** A Zion debreczeni betegsegélyző egyesület a szokásos táncvizsgálat helyett ez évben, még pedig már f. hó 27-én este 8 órakor nagyszabású társasvacsora rendezésére készül, mely a Korona vendéglő helyiségében fog megtartatni. Vacsora után valószínűleg táncra is kerül a sor. A kedélyesnek ígérkező mulatság iránt nagy az érdeklődés. Meghívók szétküldése folyamatban van. Ilyenre igényt tartók sziveskedjenek Schwarcz M. L., Rózsa Lajos és Boros Testvérek uraknál jelentkezni, ahol részvételi jegyek is váltathatók.

— **Talált ezüst óra.** Folyó hó 18-án a Piac-utcán, a főtrafik előtt egy ezüst óra láncszal együtt találtatott s miután jogos tulajdonosa mind ez ideig nem jelentkezett, felhivatik a közönség annak tudomásul vételére, hogy az a rendőrkapitányság bünyügyi osztály vezetőjénél őriztetik, hol kellő igazolás után a jogos tulajdonosa azt átveheti.

— **Az építési-bizottság ülése.** A városi építési-bizottság Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt tegnap délután 3-6-ig a városháza kistanácsstermében ülést tartott. Az ülésen elnöklő főispánon kívül jelen voltak még: Kovács József polgármester, Dobiecki Sándor, Kardos László, Eritz Ernő, Latinovics kir. főmérnök, Kiss

Albert, Aczél Géza, Körner Adolf, Roncsik Lajos bizottsági tagok és Haty Kálmán mérnök, a bizottság jegyzője. A gyűlés egyik legfontosabb tárgya a városháza nagy tanácsstermének kibővítési ügye volt. A bizottság megbizta a főmérnöki hivatalt, hogy a tanácssterem kibővítésének céljából, mielőtt ez ügyben véglegesen nyilatkozhatnának, készítsen költségvetést és tervet a városházának még egy emelettel való megtoldására. Ha aztán ezen terv és költségvetés be lesz terjesztve, azután fog csak a bizottság a fölött tanácskozni és véleményt mondani, hogy a tanácssterem a városháza udvara vagy pedig az utca felé bővítessék. Szóba került a jéggyár kibővítésének ügye. A bizottság e tárgyban érdemlegesen nem határozott. Szőke Sándornának kérelmére a bizottság a szükséges kikötések mellett magánépitkezésre engedélyt adott. Javallja végül a bizottság, hogy a Batthyány-utca gyalogjárója a régi alapzat felhasználásával a mostani beton helyett aszfalttal újra burkoltassék. S e részbeni javaslatát pénzügyi eldöntésül a jog- és pénzügyi bizottsághoz átteni elhatározta. A bizottság tegnapi ülése ezzel véget is ért.

— **Az ügyvédi kamara köréből.** A debreczeni ügyvédi kamara Debreczenből való elköltözésük miatt dr. Bakonyi Samu és dr. Benedek János ügyvédek, országos képviselőket a kamarai ügyvédi névjegyzékből törölte. Ugyancsak törölte Tuláts István nyiregyházi ügyvédet, önkéntes lemondása folytán. Dr. Udvardy Viktor ügyvédet Török-szentmiklós székhelylyel, Kállay Béla ügyvédet Földes székhelylyel és dr. Varga Imre ügyvédet Debreczen székhelylyel az ügyvédek névjegyzékébe felvette.

— **Csőd megszüntetés.** A nyiregyházi kir. törvényszék Klein E. és Társa nyirbátori cég ellen vagyonihiány miatt a csődöt megszüntette.

— **Az egy gyermekrendszer ellen.** Hont vármegye törvényhatósága legutóbb tartott közgyűlésén, figyelembe véve azokat a rombolásokat, a melyeket az ugynevezett egy gyermekrendszer a község erkölcsében okoz, elhatározta, hogy a belügyminiszterhez fölrítatot intéz, fölkérve őt, hogy nagy értekezletet hívjon össze a vármegyék kiküldötteiből, akik vitassák meg a kérdést s alapodnának meg a teendőkből. Ezenkívül köriratban hívta föl a társ törvényhatóságokat, hogy szintén intézzenek hasonló tartalmu fölrítatot a belügyminiszterhez. A tanács a köriratot tárgyalni fogja a szak-bizottságok útján.

— **A postások fizetéspótléka.** A posta és táviró alkalmazottak fizetési pótlékáról szóló utalványozási rendeletet ma kapták meg a kerületi postaigazgatóságok. E szerint a posta és táviró alkalmazottak még e hét folyamán kézhez fogják kapni az egész országban az 1903. évi fizetési pótlékaikat.

— **Letzter József fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

TAVIRATOK.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —
Bpest, január 21.

A képviselőház mai ülésén elnök bejelenti, hogy a főrendiház elfogadta a tisztviselők fizetési pótlékáról szóló javaslatot. A javaslatot a királyhoz terjesztik szentesítés végett.

Uray Imre mondott ezután hosszas obstrukciós beszédet. Támadja erősen a kormányt, a javaslatot nem fogadja el.

Azután Tisza István foglalkozott Rakovszky István tegnapi beszédével, miután tegnap nem lehetett jelen a ház ülésén, el lévén foglalva a főrendiházban, most fűz ahöz megjegyzéseket.

Kijelenti, hogy Rakovszky Istvánnak az obstrukcióhoz való csatlakozására nem volt oka, mert hivatalos részről nem történt olyan nyilatkozat, a mit Rakovszky az osztrák delegátusoknak amputált a Delchatta-féle nyilatkozattal kapcsolatban. Ha mégis részbeni magát az obstrukció támogatására, ez frivolitás az ő részéről.

Azután Sággy Gyula a disszidensek álláspontját fejtegette s megjelöli a kibontakozás útjait.

Kegyetlenkedő ezredes.

Budapest, január 21. Milánóból jelentik, hogy Pörsi ezredes az olasz hadügyminiszter elbocsájtotta az olasz hadsereg kötelékéből, miután az ezredes vérlázító kegyetlenkedéseket vitt véghez a legénységgel. Az ezredes egészen fiatal ember, ősnemes olasz család tagja és 9 gyermek apja. Az ezredes borzasztó módon visszaélt a legénységnek vele szemben való tehetetlenségével.

Ujságíró és képviselő párba.

Budapest, jan. 21. A gróf Teleky Sándor és Bede Jób, a Pesti Hirlap politikai munkatársa közt felmerült lovagias ügyben ma Teleky gróf megbízottjainak megnevezte segédeit: Uray Miklós képviselőt és Légrády Imrét, a Pesti Hirlap felelős szerkesztőjét. A segédek abban állapodtak meg, hogy holnap, pénteken délután 4 órakor kardpárba fogják vívni, igen súlyos feltételek mellett.

MULATSÁG.

Mulatságok sorrendje.

Január 23-án. A „Casinó“ estélye.
Január 23-án. Polgári kör bálja a „Biká“-ban.
Január 24-én. Asztalos ifjúság bálja a „Biká“-ban.
Január 24. Fényes jégünnep a Margit-fürdő jégpályáján.
Február 6-án. Kefegyári munkások táncvizsgálma a „Margit“-fürdő disztermében.

Február 13. A debreczeni „Függetlenségi Kör” bálja a Bika szálloda dísztermében.

Február 14-én. Fillér-egylet teaestélye a Bikában.

Február 7-én. Iparos kör bálja a Bikában.

Február 13-án. A „Debreczeni Első Temetkezési Egylet” táncmulatsága a „Koronában”.

Február 13-án. A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok estélye.

Gazdászok táncestélye. A debreczeni gazdasági tanintézet hallgatói tegnap este sikerült táncestélyt rendeztek a Bika szálló dísztermében. A kedélyes mulatság, melyen a talp alá valót a Magyar fiúk húzták, a reggeli órákig eltartott. A táncestélyen jelen voltak:

Urasszonyok: Török Péterné, Domokos Janóné, Székely Istvánné, Hegedüs J.-né, Herdliczka B.-né, Kovács Józsefné, Török Gáborné, Bartha N.-né, Dely Imréné, Kubay Lajosné, Nádasdy Ferenczné, Tomcsányi N.-né, Nagy Elekné, Fauszt E.-né, Medgyesy F.-né, Székely F.-né, Bartók Agostonné, Hanke Lajosné, Engesszer Józsefné, özv. Szarukán Sándorné, dr. Kacsó Gyuláné, Perczel Dónesné, Ács Nagy Ferenczné, Benyáts Emilné stb.

Leányok: Török Irén, Domokos Bözsike, Székely Mariska, Hegedüs Margit, Herdliczka Ilonka, Kovács Irén, Dely Annuska, Kubai nővérek, Tomcsányi Margit, Nádasdy Ilonka, Ács Nagy nővérek, Nagy Irén, Bartók Beila, Erioz nővérek, Hanke Emma, Gömör nővérek, Orosz Ida, Engesszer Irma, Szarukán Klára, Sáska Gizzi, Kacsó nővérek (Nagykároly), Török Margit, Bartha Ilonka, Ujjfalussy Vera, Szunyogh Margitka, Jenei Bözsike, Jenei Ilonka, Konrád Ilonka, Szabó Kata, Vályi Nagy Gizike, Szabó Gizike (Budapest), Pusztay Kata, Czajlik nővérek, Demetrovics Erzsike, Miklóssy Margitka, Darvas nővérek, Zivuska nővérek, Faust Marienne, Kalapos Juliska, Budaházy Erzsike, Medgyessy Piroska, Benyáts Erzsike.

A Debreczeni Evangélikus Fillér-egylet 1904. évi február 14-én vasárnap, az „Arany bika” szálloda dísztermében jótékony célra zártkörű táncvigalommal egybekötött tea-estélyt rendez. Belépti-díj: Személy-jegy 4 korona. — Család-jegy 3 személyre 10 korona. — Család-jegy 4 személyre 12 korona. — Páholy-jegy 4 korona. Páholyba lépőknek személy-jegyét is kell váltaniok. Ez összegbe az e célra felkért fiatal hölgyek által felszolgálható tea s hideg ételek ára is bele van számítva. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek a meghívó felmutatása mellett előre válthatók: Benyáts Em-l, Békés Lajos, ifj. Gyürky Sándor, Zádor Lajos urak, valamint Borsos Kata urnő üzletében és az estély napján a pénztárnál. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Az estély sikere érdekében fáradoznak: Géresi Kálmánné elnök, Ormós Gáborné alelnök, Handtel Vilmos pénztáros, dr. Haendel Vilmos titkár. Benyáts Emilné, ifj. Boczkó Sámuelné, Forgách Károlyné, Füleky Pálné, Harmath Gergelyné, Harsányi Istvánné, Havass Kálmánné, dr. Haendel Vilmosné, özv. Jánossy Józsefné, Kovaliczky Antalné, Lassgallner Kálmánné, Materny Lajosné, özv. Mentze Henrikné, Nádai Rezsóné, Paraszky Gyuláné, Raics Lajosné, özv. Sprnger Józsefné, Székely Ferenczné, Tamássy Béláné, Thieszen Arthurné, Tolnai Kornélné, Teleky Béláné, Wagner

Györgyné, Zátorszky Istvánné, Zimmermann Gyuláné választmányi tagok. A rendezőség: dr. Horvay Róbert, r. b. elnök, Bárdos Géza, r. b. pénztáros. Forgách Károly r. b. ellenőr. Ifj. Gyürky Sándor, r. b. ellenőr.

A Csarnok második estélye. A Debreczeni Kereskedelmi Csarnok vizsgálmi bizottsága megállapította a Csarnok második társasestélyének napját és körülményeit is. A mulatság ismét művészestélylyel kezdődik, melynek műsora értékben és változatosságban hasonló lesz a lefolyt első estélyhez. A műsor részeit most még nem árulhatja el a rendezőség, mert minden irányban véglegeset kíván nyújtani. Az estély február 13-án, szombati napon lesz.

Kefegyári munkások táncvigalma. A Stern József és Te-tvére kegyarának személyzete saját segélyalapja javára 1904. évi február hó 6-án szombaton, a „Margit”-fürdő vilányonvilágított dísztermében, Kiss Béla zenekara közreműködésével zártkörű táncvizalmat rendez Belépő-jegy személyenként 1 kor. 20 fill. Család-jegy 3 személyre (1 ar 2 hölgy) 3 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Ételekről és italokról gondoskodik a vendéglős.

Piros-estély. Debreczeni szép leányok e hó 30-án leánymulatságot rendeznek, a melyen egyszerű ruhában jelennek meg a meghívott kisasszonyok. A mulatság rendezését a jogász-ifjuság vállalta magára, de egyébként a Piros-estély — így nevezték el a mulatságot — jellege megmarad. Jegyek Békés Lajos és Zádor Lajos üzletében kaphatók; személy-jegy 3 korona, emeleti páholy 10 korona, földszinti páholy 12 korona.

Kaszinó estély. A debreczeni uri Kaszinó az idén is fényes estélyt rendez, a mely e hó 23-án lesz a Kaszinó helyiségeiben. A házas jellegű mulatságot hangverseny előzi meg, melynek műsora a következő lesz: 1. Nyitány, előadja a Rácz Károly zenekara. 2. Versek, írta és felolvassa: Farkas Imre. 3. Stahl: Szívem bálványja, Lincke: Lysistrata keringő, énekl: Kovács Margit urhölgy, zongorán kíséri: Jóna Kálmán. 4. Wieniawski: Legenda, Hubay: Csárdajelenetek. Hegedűn előadja: Wesp-rény Andor, zongorán kíséri: Jóna Kálmán. A hangverseny fél kilenc órakor kezdődik.

Csizmadiák bálja. A csizmadiák bálja tegnap zajlott le a „Korona” termében. A terem zsúfolva volt és a jelen voltak a legkedélyesebben töltötték el az időt a bálon mely kiváló virradatkor ért véget.

IRODALOM.

Öt etek és gondolatok. Salamon Ödönnek, a nemrég elhunyt kitűnő írónak hosszú éveken át följegyzett aforizmáit melyeknek egy része magyar és külföldi lapokban megjelent s megérdemelt nagy sikert aratott: „Ötletek és gondolatok” czimen vasáros kötetbe gyűjtötték és kiadják jóbarátai. Céljuk e kiadvánnyal kettős. Emléket akarnak emelni az írónak a magyar irodalomban és a teme-

tőben. A könyv tiszta jövedelméből Salamon Ödön sirja fölé művészi síremléket állítanak. A könyv — melyhez kimerítő előszót Bródy Sándor ír — fejezetek alá csoportosítva foglalja magában ez apró bölcseségeket, szatirákat, melyek hol filozófiai magaslatra emelkednek, hol ragyogó humorral átszőtt emlékei az író eredeti világnézetének, szeretetreméltó egyéniségének, vagy élettapasztalatának. A modern magyar irodalomban a maga nemében unikum lesz ez a munka, kedves és tartalmas emlék mindazoknak, a kik Salamon Ödönt ismerték és szerették, gondolatkeltő és magvas olvasmány azok számára, a kik gyönyörködni tudnak egy művészileg finom elme komoly és vigjártékában. A könyvnek, mely diszkótésben jelenik meg, előfizetési á a három korona, mely összeg, valamint a gyűjtővek is január hó 25-éig Salamon Ödön emlékbizottságához Bpst (IV., Kossuth Lajos-u. 20.) küldendő — Az ötletek és gondolatok január végén jelenik meg.

Olesó könyvtár. A Gyulai Pál szerkesztésében megjelenő Olesó könyvtár két legutolsó füzeté külön figyelmet érdemel. Az elsőben (1308—9. szám) Deák Ferenc élet- és jellemrajzát kapjuk, még pedig nem kisebb ember tollából, mint Pulszky Ferenc. Sokan és sokat írtak már Deákról, de olyan közvetlenül és szellemesen még senki sem, mint Pulszky Ferenc. Ez a kis könyv hirtelen az intimitásoktól, az ötletektől, s egy-egy mondata, a melylyel a haza bölcsét jellemzi, valósággal a revaláció erejével hat. Az egy Kónyi Manót kivéve, a ki mindig intímusa volt Deáknak, talán senki sem ösmerte őt jobban Pulszky Ferencnél: s épen mivel oly nagyon ösmerte, el is tudta kérni mindama jellemvonásokat, melyek a kiváló státusférfit egyéniségét alkották. S ha még hozzáteszük, a mit mindenki tud, hogy a Pulszkyénál ötletesebb, sziporkázóbb szellemű írói talantum ritkán akad, bizonyára megértjük azt is, mért oly becses, érdekes és élvezetes ez az olvasmány. — A második füzet (1310—1313. szám) Shakespeare leghíresebb és legkedveltebb tragédiáját, a „Romeo és Juliá”-t adja, Szász Károly jeles fordításában. Ez a fordítás, mely már évtizedek óta egyik legvonzóbb műsordarabja a Nemzeti színháznak, nem szorul külön méltatásra és dicséretre; de mégis kötelességünk hangsúlyozni, hogy a magyar fordítás nem hullatta el az eredetinek gyönyökeit és minden tekintetben méltó tolmácsa a britt szellemóriás örökbeeső alkotásának. Az „Olesó Könyvtár”-t a Franklin-Társulat adja ki, s egy-egy szám ára 20 fillér.

A slepp és a gümőkór.

január 21.

Parassin József dr., egyetemi tanársegéd, jeles fiatal orvos, érdekes cikket tesz közzé arról, hogy az asszonyok szoknyaviselete mennyiben terjesztője a tüdőgümőkórnek. Az érdekes cikkből a következőket közöljük:

Közismert dolog már mai nap, hogy a tüdőgümőkórnek, a tuberkulózisnak okozója a Koch-féle gümö-bacillus, melylyel nálunk az utcák szerte vannak hintve. Amíg a köpet nedves, addig természetesen a gümö-bacillusok ahhoz rögzítve maradnak, de ha már beszáradt a köpés, összevegyül az utca porával. Hogy azután milyen nagy számát tartalmazza ez a por a tüdőbacillusoknak, az elképzelhető. És bár a kiszáradás, nap-sugár stb. pusztítja őket, mégis igen nagy számuk megtartja csiraképeségét és fertőzni képes.

Az utca porával együtt kavarja fel

azután a szél e kórosirakat is s fertőzi a levegőt. De amit seprőgépeink rendszeres körülmények közt éjjel végeznek, mikor a község nagyrésze alszik, hogy t. i. feneketlen port vernek, aminek tisztogatás a neve, azt végzi folytonosan, csak kisebb arányban a nők hosszú ruhája és az uszályuk. Sőt ez a hosszú ruha és ez az uszály magára szedi a nedves köpetet is épen úgy, mint az utcái porral együtt a már beszáradt tüdőváladékot. És míg a legkisebb szél ellen is gondosan bezárt ablakkal védekezünk, nehogy lakásainkba valahogyan bejusson az utcaz pora, addig a sokkal sűrűbb por vagy még be sem száradt köpet tárt ajtókon jut be még szalonjainkba is. Mert a hol a z uszály megjelenhetik, ott ő is otthonos. Az uszályról azután lassan a padlóra, szőnyegre kerül s a mi még a ruhán maradt, azzal a szobaleány telíti keféleskor a lakás levegőjét. Ezt a levegőt szívják azután magukba a családtagok s általában mindeaki, a ki a lakásban van. Így ismétlődik ez nap-nap után, míg újabb kórosirák huzartatnak be hozzánk, melyek a szervezetbe jutva, ha ellenálló képessége csökkeni vagy már eredetileg gyöngébb, az egyén pusztulását okozhatják.

Vészes munkáját azonban a bacillusok tömegének ekkor még csak egyik része igyekezett elvégezni, a másik rész nyugodott a szőnyeg szálai között. Ezek működése csak akkor kezdődik, a mikor kora reggel hangos porolás úzi ki őket rejtekükből. Így már ez a por is pusztíthat. Megtámadja azokat, a kik őket eddigi nyugvóhelyeikből kizavarták. Hány szerencsétlen család- és szobaleány lesz áldozata ennek a munkának és hány ember veszi naponta első légvételét ebből a levegőből, mikor reggel hálóhelyiségéből kilép, hogy kenyérkereső utját megkezdje.

És ezek a dolgok ismétlődnek szakadatlanul. Az uszályt hordozók száma nem hogy csökkennék, de növekszik. A divat hódít, vágyakat kelt. Hisz van-e egy serdülő leánykának egyéb óhaja, mint a hosszú ruha! Ez az ő titkos vágya, melyet ha elér, boldog s másnap már édesanyjával együtt ő is hordja haza a tuberkulózis csiráit. Otthon, ha véletlenül kicsiny, még talán földönis játszadó testvérekéi vannak, azoknak jut a hazahordott porból először, kiket azután leggyorsabban tehet is tönkre.

Pusztulnak sorainkból ezek és ezek, nem kis részben azért is, mert nem tudunk szabadulni a divat nyomása alól. Rendkívül hálás küzdőtér nyílik itt a nőnek, melyen neki magának kell megkezdnie a harcot e borzasztó betegség, a sorvadás kórja ellen, hogy az anya maga ne legyen pusztítója gyermekének és szintén egyik megrontója haza egészségének...

Erra szövetkezzenek most azok a nemesen gondolkozó hölgyek, a kik az elmúlt hetekben a tuberkulózis elleni küzdelem egyik mozgalmának szentelték oly buzgón idejüket s a mint most gyűjtöttek a már betegek hajlékára, igyekezzenek majd megmenteni a még nem betegeket; vessék el az uszályt, a földet érő ruhát, ezt a divatkórosot.

REGENYCSARNOK.

Tiltott szerelem.

Olasz regény.

(1.)

I.

— Oh, egészségére, Klára néni!

Az öreg asszony a jó kívánság hallására szomorúan mosolygott, mert érezte, hogy egészsége mindegyre fogy — s tán nemsokára mindörökre elhagyja.

És még mindig erőlködött, hogy megálhasson a lábán, hogy nagy, csontos testét a növekvő gyengeség ellen megvédje: még erősnek látszott, daczára az ajkát és szemét

ellepő redők sokaságának és szép vonásu hófehérhaju fejének. Künn már jelentkeztek szárnyas hirtívői a tavasznak, mely e vidéken, hol élt, csodaszép; már beköszöntött az enyhe, kellemes meleg, mely gyógyulást ígért. Csak a bátorságot nem szabad elvesztenie s a gyengeségnek engednie; a jó, életető levegő újra feléleszti a tüdőt s meggyorsítja a vérkeringést. Ez a bizalom felfrissítette szívét s felvidította arcát; örvendett a gyermeki kacagáson, a mivel Éva a szobákban ugrándozott s még a menyete tiszta, éles, a boltozott csarnokokban messze elhallatszó éneke is örömet okozott neki. A fiatalság életkedve, az enyhe tavaszi idő felélénkítették s olyan energiát loptak testébe, mint bizonyos szesz italok, felkeltek benne azt a hatalmas, mámoros életkedvet, melyet a beteg akkor érez, ha vidám zeneszót hall közelében. De ez érzésben mégis volt valami keserűség, valami élesség, mely minden küzdéssel jár. Ha a menyete látta, hogy az anyósa a beszűrdő napfényben milyen rémségesen halvány, felhagyott az énekel s a szenvedők iránt tartozó tisztességgel kérdezte tőle, hogy valóban oly jól érzi-e magát? Klára asszony ilyenkor azt felelte: Igen, Francziska, jól érzem magam Csak énekelj tovább!

De hangjának édessége elárulta ingerültségét és Francziska észrevette ezt.

— Kívánja talán mama, hogy megvessem az ágyát?

— Nem, nem!

— Nincs valamire szüksége?

— Dehogyan van, dehogyan van...

S ezzel kitért belőle a türelmetlenség. Kinyitotta az ablakot, rákönykölt az ablakvankosokra s hosszan magába szivta az egészséges, enyhe levegőt. Vagy magához hívatta kis unokáját, Évát, ki aztán a lármától ittas gyerek zabolátlan hévvel vetette magát a nagymamára s ennek keblére rejtette szürkefürtös fejét.

— Óh, nagymama! — kiáltotta a kis leány, nem törődve avval a fájdalommal, a mit az özvegy asszonynak heveskedésével okozott. S aztán ott maradt, ott pihent a nagymamánál, a ki hosszú finom ujjait bemélyítette a dus fürtökbe, mint valami életető fűrdőbe. A gyermek hízogása egy ideig jót tett neki; érezte, hogy ebből a kicsiny, a belső felindulástól még remegő testből valami ismeretlen kellemes érzés árad szíjéjé; vagyis inkább érezte, hogy ebben a kis testben valami él a saját „én“-jéből s ennek fölötté örvendett.

Magához emelte a gyermek fejét; bele akart nézni ezekben a tiszta, mély szemekbe, melyek bámszan tekintettek a világba.

— Olyan a szeme s a homloka ennek a leánynak, mint a Valerióé, nemde, Francziska?

— Igen, mama; vagy olyan, mint a mamáé.

(Folyt. köv.)

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Január 21.

Készáru : csendes.

Buza áprilisra	7.87—7.88
„ októberre	7.67—7.68
Rozs áprilisra	6.61—6.62
Zab	5.48—5.49
Tengeri májusra	5.29—5.30

SZINLAP.

Ma csütörtökön, 1904. január hó 21-én
negyedszer:

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irta Martos.

Holnap, pénteken, január 22-én, bérlet 96-ik

„C“ szám
Közönyt közönyvel.

Mindenféle bélyegzők és
izléses nyomtatványo-
kat készít pontosan és
olcsón

KRAUSZ JÓZSEF

első debreczeni bélyegző-
gyár és könyvnyomda.

Hal-piacz.

Csake hó 31-igtart!

Piacz-utca 28. sz. alatt

(Nagy-tőzsde mellett) lévő **Stein Adolf**
bazár-üzletében az elárusítás.

Nagy raktár játék, díszműruk,
fényképkeretek, Plüsché fénykép
és levelezőlap Albumokban, Por-
ozellán és majolika dísz- és ham-
tanyérok. Gyertyatartók Kézeltő-
és Inggombok, nyakkendő-tűk,
evőeszköz, kék zománcozott edé-
nyek, — szappan és Parfümök,
Gyorsfűzők, minden elfogadható árban
eladatnak.

Berendezési állványok, az-
talok, gázvilágítási eszközök, le-
vehető kirakat-szekerények bár-
milyen árért kapható.

Csődkiárulás.

Közdós **Halmágyi Sámuel** csődtömegéhez leltározott és a csődleltár 2—1331. tételei alatt felvett női **paletok, kabátok, muffok, napernyők, esernyők, flannel és selyem-blouzek** és egyéb női divatcikkék

==== folyó január hó 16-tól 23-ig ====

darabonként a Piacz-utca 47. szám alatti üzleti helyi-
ségben kiárusíttatnak.

Dr. Szöllős Dezső,

csődtömegvezető.

Apró hirdetések.

Díja 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szó 4 kr. 8 fillér.

BOROS TESTVÉREK nődivat áruházában remek őszi divatkelmek és téli cikkek óriási választékban megérkeztek. Meglepő olcsó árak!

SZERKESZTŐSÉGI szolgáknak egy fia felvétetik.

PINCZEMESTERI ÁLLÁSRA ajánkozik egy józan életű, megfelelő bizonyítványokkal rendelkező pinczester, ki egy vagy több pinczének a kezelését is elvállalja. H. M. Timár-utca 7. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Csapó-utca 17. szám** alatt volt

fűszer- és csemege-üzletemet

volt **lisztraktáram helyiségébe**, szintén **Csapó-utca 17. szám alá, a Zenedével szembe, a csizmadia-áruháznak épületébe** helyeztem át, melyet teljesen a mai kor igényeinek megfelelően rendeztem be, úgy, hogy a tisztelt közönség **szükségletét az üzletemhez tartozó árukból a legnagyobb mértékben kielégíthetem**; a mikor ugyanezért szives támogatását kérem, egyuttal ígérem, hogy mint eddig úgy a jövőben is törekvésem oda irányul, hogy megelégedését minden tekintetben kiérdemeljem. Tisztelettel:

Roth Antal.

116.
1904.

Pályázati hirdetmény.

Hajdúvármegye **Nádudvar községben** **ujjonnan rendszerezett** következő állásokra pályázatot hirdetek:

- I. Második segédjegyzői állás évi 900 K.
- II. Iktatói állás évi 900 korona.
- III. Végrehajtói állás évi 900 korona.
- IV. I. n. állás 600 korona, havonként utólagosan fizetendő fizetéssel.

Felhívom pályázói óhaj ókat, felszerelt kérvény-iknek hozzám **február 11-ig** leendő beadására.

Választás február hó 12-én, d. e. 10 órakor, Nádudvar község házában fog megtartatni.

Hajdúszoboszló, 1904. január 18.

Nábráczky,
főszolgabíró.

Bevezetett, szállítóképes külföldi

Olaj részvénytársulat,

Debreczen és vidéke részére, fizetéképes vagyonos képviselőket keres, a kik határozott számlára, a **kizárólagos elárulást állandó készlettel elvállalják**. Csak olyan urak jelentkezzenek, a kik iparvállalateknál bevezetve vannak Ajánlatok t. „Chicago 9011“ továbbit **MOSSE RUDOLF, Bécs I., Seilers átte 2.**

SARAH BERNHARDT asszonyság Párisból

1903. évi berlini vendégszereplése után, amennyiben üzletember személyesen nagyobb bevásárlásokat tett, — a következő levelet intézte hozzám:

Leichner ur! Szerencsésnek érzem magam Önnek csodálatraméltó gyártmányaiért (admirables produits) köszönetemet kifejezhetni.

Sohasem fogok más gyártmányokat használni és Párisból fogom Önhöz megrendeléseimet eljuttatni.

Ezer szives üdvözléssel! (milles compliments très aimables)

SARAH BERNHARDT.

Ezen fényes elismerés nagy diadalát képezi a **Leichner**-féle rizspornak és arczfestéknek. Különösen ajánlom:

Leichner-féle fettpudert,

Leichner-féle Hermelinpudert, Leichner-féle Aspasia pudert.

Mindennapi használatra is kitünő arczpuder kapható. A puder nem ismerhető fel az arczon, sőt az arcz azon érdekes szépséget nyeri, mely az egész világot bámulatra ragadja. — Mindenütt kapható, de csak zárt dobozokban. Csak így kell kérni: **Leichner**.

Leichner L. a királyi színházak szállítója, Berlin, Schützenstr. 31.

Gyönyörű farsangi ujdonságok:

Csipkeruhák Selyemgázok, Rubaselymek, Áttört Grenadin-szövetek, Sima és mintázott Selyem-Batisztok, Himzett- és Ajour Batisztok, Belépők-re való posztók és selymek, Legyezők, sálók, virágok érkeztek:

BOSZNAV J. és TÁRSA
divatáruházában,
Debreczen, Kossuth-utca 5. sz.

Uj!

Fontos és czélszerű ujtás! Első e téren!

Uj!

A kamatok hetenként fizetendők.

A „Hajdumegyei Népbank mint Szövetkezet“

Főtér 26. sz. alatt, a főtözsde keresztépületében.

Értesíti a helybeli s vidéki közönséget, hogy a még jelentkező tagoknak késedelmi illetékek nem számítottak föl.

1 Törzsbetét heti 50 fillér, mely havonként előre is fizethető.

Vidéki tagok befizetéseiket postai Cheque útján eszközölhetik.

A kölcsönkamat 6%-ban állapittatik meg, mely kamat a törzsbetétekkel együtt **hetenként fizetendő.**

A kamatok hetenként fizetendők.

Uj!

Fontos és czélszerű ujtás! Első e téren!

Uj!

Debreczen, nyomtatott a város könyvnyomdájában. 1904.